

Илази два пута
у мјесecu

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 2-40 на по године. К 1-20 на четрт год. К —60
За друге земље: на годину 4 круне. Појединачни бројеви 10 пот.

СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по цјеновнику. Ако се више од три пута увршћују, рачунају се јефтиније.

Уредништво се налази у Николићевој улици бр. 8. Писма се шаљу на уредништво „Српског Кола народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Хрватска сељачка странка и Србин сељак.

Неколико хрватске господе, већином загребачке основало је прије недавног времена своју странку, коју су назвали хрватском сељачком странком. На чело те хрватске господе ставио се Стјепан Радић, који залази међу хрватске сељаке, а тако исто иду међу сељаке и друга та господи. Обећавају сељацима куле и градове и представљају се народу као нови спаситељи и пророци, који ће га усрећити.

Али овој хрватској господи није доста, што залазе међу хрватске сељаке, да их лове за себе и своју странку, названу сељачку, него се усуђују залазити и међу Србе сељаке, не би ли и њих како уловили лијепим ријечима и празним обећањима, па да помоћу Срба сељака постигну оно, за чим теже.

Како та господи од хрватске сељачке странке мисле и желе српском народу, показало се овијех дана приликом избора народног посланика у Петрињи. Кандидат је владине странке за сабор био велики жупан Будисављевић. Срби и Хрвати, изборници у Петрињи, сложили су се да за свога кандидата, кога ће бирати, узму д-ра Франа Поточњака, који је искрени пријатељ Србима. Српска самостална странка помагала је и заузела се за Поточњака, не би ли био изабран, а он је познат као одлучан човјек, који се бори за права народна, не преза и не плаши се у борби ни од чега, затваран је био у тамницу и љуто га је гонио бан Кун Хедерварски. Он је имао изгледа, да буде изабран за посланика, али не лези враже, наједном се појавише и господи хрватске сељачке странке, па стадоше истицати за свога кандидата Стјепана Радића. Раздвојили су изборнике, поцијепали снагу и у четвртак је изабран за посланика жупан Будисављевић, који је добио 192 гласа против Поточњака, који је добио 111 гласова, док је Радић добио за себе 79 гласова.

Али како су и што су све радила та господи сељачке странке против д-ра Поточњака, то већ прелази сваку мјеру. Човјека, као што је Поточњак, који је страдао и гоњен био за своје увјерење, клеветао је Радић, што је гадније могао, измишљавајући свашта, само да га понизи. Тако се борити и таким се начином служити није допуштено поштеном образу.

Али, што је још најљепше, ова се хрватска сељачка странка показала одмах, како мисли о српском народу. Прије избора у Петрињи објављени су штампани прогласи на народ, и у Радићеву прогласу не спомиње се ни једном ријечју српско име, српски народ, ни Срби изборници у петрињском изборном котару, као да их ни нема тамо, и ако Срба има тамо мал' те не половина свега становништва. На скупштини прије избора Радићеви људи нападали су на Поточњака, да је он више Србин него Хрват, да је ишао у Биоград у Србију и да је рекао, да је Биоград народно средиште, да „Српска Банка“ помаже његов избор, да не вјерује ни у што и друге још много гадније измишљотине. Дакле Радић је нападао Поточњака и зато, што је искрен пријатељ Србима, а овамо се сам Радић прави тобож пријатељ српскоме сељаку. Питамо ми сада, како неко може бити пријатељ српскоме сељаку, кад није пријатељ српскоме народу?

И још је нешто горе учинио г. Радић на скупштини у Петрињи. Он је јасно и гласно изјавио, да Срби у Хрватској и Славонији могу да имају само нешто више права, него Маџари и Нијемци. То значи, кад би господин Радић одлучивао, да нам ни он не би дао она права, која припадају Србима као народу, него да би радио онако, како су до данас радиле и раде све старије хрватске странке, то јест, да Срби нијесу једнаки у правима са хрватским народом. И док тако говори, Радић, вођа хрватске се-

љачке странке, хоће да лови Србе сељаке за се и своју странку.

На Радићеву прогласу на изборнике петрињске налазе се потписана и два Србина. Од те двојице Срба један је изјавио, да он не зна, шта је потписао, а други се налази у Америци. Дакле, и таким се нечасним оружјем служи Радић.

Како Радић и хрватска сељачка странка поштује и цијени слободу, види се из тога, што на скупштини у Петрињи Радић и његови људи нијесу дали Светозару Прибићевићу, уреднику „Новог Србобрана“ да заврши говор, јер је скинуо образину с лица г. Радићу и показао, шта ради Радић. Зато су му буком и галамом Радићеви људи спријечили, да доврши говор. Једна странка, која каже да се бори за слободу, као што вели хрватска сељачка странка, не да говорити човјеку, који није истога мишљења с њезиним људима. То је жалосно, и то најбоље показује, да се ова странка не разликује у тој ствари од онијех Мађарона, који су данас на влади, а који не воле и не трпе слободе.

Кад видимо дакле, ко су и каква су та господи и та хрватска сељачка странка, онда нам је света дужност да упозоримо Србе ратаре, Србе сељаке, да се не даду од њих заводити. Наш сељачки свијет не смије се одвојити од своје народне господе, која му добро желе. Сељачка странка жели то, али не ће јој поћи за руком. Кад су Турци хтјели, да спријече устанак за слободу у Србији, они су хтјели обезглавити народ и поубијати све виђеније људе, па су неке и посмицали. Сељак и народни господин могу сложним радом у борби постићи оно, за чим теже, али подвојени, завађени и расцијепани никад. Српски ратар не смије се дати заводити од такве хрватске странке, јер је љуто плаћао главом својом, кад је год повјеровао људима, који му не признавају имена српског, не признају му права, а гурају га у пропаст.

Не дајте се, браћо, дакле заводити, не дајте да вам се непријатељ у брк смије, кад би успио да Србе вуче за нос и држи за будале.

Пчеле и протопоп Недјељко.

Зујкале су пчеле уљаником
Око трмке, око своје цркве,
Ка да зборе тајне разговоре.
Слушао их протопоп Недјељко;

Три године разумо их није,
Двје године гађо и нагађо,
Шесте сјео, брижан невесео,
Што не може да их разумије.
Тадај паде једна пчелка златна
На сребрну браду Недјељкову,
Браду љуби, разговетно збори:
„Уморниче, стари духовниче,
Ти нијеси од овог свијета,
Ма да ти је на земљи кољевка,
Ни ми нијесмо од св'јета овога,
У рају је пчелија кољевка, —
Бог нас зове својијем птицама;
Не шаље нас за наше медање,
Већ нас посло људма на гледање.
Твоја јесте на земљи кољевка,
Бог ти дао пак си протовао,
Свјетлао си чином и начином,
Хитао си сјеме у вријеме,
Сјеме чека дажда божијега,
Иза дажда сунца божијега, —
Чекаће га и дочекаће га;
Тебе чека у рају насеље.
Склопй очи, духовниче стари,
Склопй очи, вријеме ти је поћи!“
Склдпи очи протопоп Недјељко,
Тихо поје а с душом се дјели, —
Није знао кад је умирао.
Кад се душа отрже од тјела
Пред њом прха злаћена пчелица
Да јој каже путе у небеса,
У насеље раја божијега.

„Снохватице“ Змајовине.

Српска повјест.

11.

Цар Лазар.

(Од год. 1375. до 1389.)

Како рекосмо, неколико мјесеци иза погибије Вукашинове на Марици, умрије и несретни цар Урош, године 1371. Послије његове смрти настане велики дармар међу Србима у Србији. Турци подвргоше све јужне крајеве под своју власт. И син краља Вукашина, Марко Краљевић, чувени јунак, кога је српски народ прелијепо опјевао у својим јуначким пјесмама, признаде над собом турског цара за господара. Тако урадише и други српски великаши на југу, у Маћедонији. У сјеверним крајевима били су у то доба најмоћнији српски великаши: Лазар Хребелановић, син Припца Хребелановића, великаша на двору цара Душана, бан босански Твртко, господар Зете Ђорђе Срацимировић, Никола Алтомановић и Вук Бранковић. Од ових били су најодличнији Лазар и Твртко.

Лазар је одрастао на двору цара Душана, Душан му је дао своју рођакињу Милицу за

жену. Послије смрти Душанове био је Лазар највјернији пријатељ цара Уроша, и Урош је увијек могао код Лазара наћи мирно и пријатељско склониште и заштиту. Он је бранио Уроша од Вукашина.

По смрти Вукашиновој и Урошевој науми Лазар да уједини оно расутих земаља српских, што још није дошло у турске руке, не би ли се могао тако одупријети турској моћи. Сложи се са Твртком па отму земље Алтомановићеве и подјеле их међу се. Уз то Лазар заузме од државе Вукашинове оно, што још Турци нису били заузели, зет му Вук Бранковић призна над собом његову власт, а и други зет Балшић као рођак био је с њим у пријатељству. Тако је Лазар прилично српских земаља скупио у своју руку, па се даде 1375. год. у граду Пећи изабрати за цара српског. 1376. крунише се опет бан Твртко за српског краља у манастиру Милешеву, на гробу светог Саве. Како су њих двојица били пријатељи, могли су се Срби надати, да Турци неће моћи онако лако даље продирати. Па ипак Турци 1386. год. отму од Срба тврди град Ниш и отворе себи тако врата у Србију. Лазар је признао над собом у невољи власт турског цара. Али одма иза тога, идуће године, потуку Срби из Србије и Босне велику турску војску од каквих осамдесет хиљада момака код Плочника тако страшно, да је једва четврти дио утекао, а све друго било је поклано. За ово се науми осветити турски цар и стане се силно спремати против Срба. Лазар је знао да се Турци спремају, па се и он спремао. Позвао је у помоћ све околне хришћанске владаре, али му посла помоћ само краљ Твртко. Остали, особито мађарски краљ, као да су били слијепи, па нису видјели, да ће Турци закупати и на њихова врата, ако униште Србе.

1389. године паде цар Мурат са грдном војском на Косово Поље, управо ту га дочекају Срби и зауставе.

Наш народ је лијепо опјевао у јуначким пјесмама како је цар Лазар преклињао Србе да се сви скупе на Косову Пољу:

Ко је Србин и српскога рода,
И од српске крви и кољена,
А не дошо на бој на Косово,
Не имао од срца порога,
Ни мушкога ни дјевојачкога!
Од руке му ништа не ронило,
Ни у пољу бјелица пшеница,
Ни у брду винова лозица,
Рђом кап'о, док му је кољена!

Али бадава је било. Срби су и онда били овако немарни, као и сада. Сваки је мислио: може то и без мене проћи, извлачио се. Нису многи дошли, па бога ми ни зет цара Лазара Ђорђе Срацимировић, са јуначким Зећанима,

садашњим Црногорцима. Једино је помоћ послао краљ босански Твртко под војводом Влатком Вуковићем.

15. јунија по старом календару, у седам сати из јутра лицем на Видовдан сукоби се српска и турска војска. Српска војска била је најмање четири пет пута мања од турске. У сред најкрвавије сјече стане српски властелин, племић, Милош Обилић, чувена јуначина, довиквати Турцима, да га пусте пред цара Мурата, јер да он прелази на њихову страну. Турци су знали страшну Милошеву руку још из боја код Плочника. Турци га пусте пред Мурата и он га у сред многобројне турске војске распори. Турци га сасијеку, али смрт њихова цара уплаши их. И онако су почели били узмицати пред Србима, а сад још више. Али срећа им би при руци. Јуначки син Муратов Бајазит, ког су Турци прозвали — илдерим — а то је „муња“, не изгуби главе, већ брже боље баци сву одморну војску, што су је још Турци имали на Србе и заустави оне Турке, који су бјежали. Тако опет настаде страшна сјеча. Послије крвавог хрвања надвладају Турци Србе у два сата по подне. Народ српски пјева, да је у том најтежем часу Вук Бранковић изневјерио цара Лазара и узмакнуо са својим одморним четама, те је одморна турска војска сатрла Србе. Али учењаци веле, да Вук није изневјерио цара Лазара, већ се јуначки борио и шта више у почетку гонио Турке пред собом. Криво је било то, што је Срба било врло мало, па против одморних Бајазитових чета нису могли бацити одморних српских чета, већ су се онако уморни морали борити и с новим и са старим турским четама.

У боју погибе цвијет српских витезова, као цвијеће косом покошено. Цар Лазар буде са многим великашима заробљен и погубљен заједно с њима. Из страшног боја, у ком се српско јунаштво у небеске висине дигло, мало их изнесе живу главу. Од великаша измаче једино Вук Бранковић и босански војвода Влатко Вуковић.

Бој на Косову био је дан несреће српске, али и дан славе српске. Истина је, подлегли су ту Срби, али последије страшне борбе са петероструко јачим непријатељем. И Турке је крваво и скупо стала побједа. Изгубили су цара и цвијет своје војске, те нису били јаки, да даље продиру у српске земље, већ су се вратили натраг и дали Србима прилике, да се опет приберу.

Велика је у том заслуга и Милоша Обилића, славног јунака, с каквим се мало који народ може подичити. Јер нема више тога примјера, да један човјек са два три друга у сред душманске војске, пред очима њеним распори

ножем цара њена. Кад су се дани страдања и мука спустили над српским народом, име и дјело Милошево соколило је српски народ више него ишта друго и није дало да српски народ клоне. „Ми смо Обилића сој, ми никад не смијемо клонути ни изгубити главе“ говорили су наши стари и срце им се пунило опет храброшћу и јунаштвом и вјером у боље дане.

Будимо и ми готови за ствар српску и народну све урадити и све претрпити, па ћемо сами ми или наши синови дочекати боље дане. Да не би дјела Милошева размилили би се Турци као бујица онога часа по свим земљама српског народа и подвргли би га цијела у ропство. А овако су Срби још неколико десетина година остали слободни.

Но, о томе ћемо говорити други пут.

Сребрна бурма.

Кујунџија, тако ти заната,
Скуј ми бурму, ал немој од злата!
„Шехерлија, мој л'јепи делија,
Није за те сребрно прстење.“
— Кујунџија, тако ти заната,
Скуј ми бурму, ал немој од злата!
„Саковаћу, шерлија делија:
Ал што ће ти бурма сребрница?“
— Ја ћу бурму да метнем на руку
Најмилијој, најљепшој дјевојци.
Има Босна злата и златија
Довољане за господу бане,
Ал је једна Бјелана Тузланка
Што јој круна кроз чело просјава;
Она неће ни за којег бана
Само хоће за ме сиротана,
Који злато не харчим на бурме
Већ дукате сиротињи д'јелим.

„Снохватице“ Змајовине.

Руско-јапански рат.

Пут Рождественскога у Азију.

Цео свет стоји запањен пред великим делом, које је до данас урадио, на чудо читавоме свету, адмирал руски Рождественскиј. Прошао је огроман део света из Европе у Азију. На путу је имао великих неприлика, али их је он јуначки савлађивао. Кад му је код Хула у Енглеској намјештена била мрежа, Рождественскиј ју је немилосрдно раскинуо. На острву Мадагаскару био је око два месеца. Јапанци су и Енглези викали, да то не би смела Француска допустити, али се он није на то обазирао. Кад је дошао у Азију, свет је питао којим ће путем ударити да доспе у јужно китајско море, куда ли ће обилазити, како ли ће проћи. Рождественскиј је ударио најкраћим теснацем и на изненађење

свију прошао без икакве штете најживљим трговачким путем. Баш за то је срећно и прошао. Ту се у индокитајским водама француским налазио преко месец дана чекајући Њебогатова, док овај стигне с другом ескадром. Јапанци су се дерали, Енглези викали, да то Француска не сме учинити, али је Рождественскиј мирно чекао и дочекао Њебогатова и кренуо напред.

Сад се опет свет питао, куда ће Рождественскиј и којим путем. Било их је неколико на избор. За најкраћи говорили су да је најопаснији и да је минама јапанским присут. Он је изабрао баш тај, и у суботу био је у близини Тоговој између Кореје и Јапана на корејскоме путу. Ово, што је Рождественскиј до сад учинио, велико је дело, које ће у ратној повесници бити убележено као једно од великих дела.

Битка на мору.

У суботу је по подне започела љута битка између Рождественскога и Того на путу између Кореје и Јапана. Ту се Того спремао дуго времена да дочека Рождественскога. Сукобили су се. Како је битка испала, колико су Јапанци изгубили, колико Руси, не зна се још, јер званичних вести из Токија и Петрограда нема још. Све јапанске и енглеске вести говоре, да је побеђен Рождественскиј и да су Руси изгубили око неких десетак петнаест лађа. Колико су пак Јапанци изгубили, о томе нема вести. Неке, које су стигле из Шангаја у Петроград, кажу да су Јапанци изгубили више лађа него Руси. Вредно је споменути, да што год даље, све већма стижу вести, које говоре, да руски губитци нису онако велики, како су то прве вести јавиле, које су казале, да је Рождественскиј тако рећи уништен.

Најновија вест.

Према брзојаву Љињевићеву од 17. (30.) маја види се да је већина руских лађа уништена. Досад је у Владивосток утекла само крстарица „Аљмас“. Мир без сумње мора Русија сада склопити.

Комасација.

II.

По нашем се закону од 22. јуна 1902. о комасацији земљишта, комасација изводи на савласан захтјев учесника. Само ако се комасација не може провести без честица, које су својином противника комасације, може се комасација провести и против воље појединих власника. Али за тај је случај потребно, да је комасацији привољела: а) или једна четина учесника, која од свега земљишта, што ће се комасирати, има половину по катастралној

мјери и чистом катастралном приходу. б) или једна десетина учесника, која од свега земљишта, што ће се комасирати, има једну четвртину по катастралној мјери и чистом катастралном приходу, ако су та земљишта по начелу тропољарства подијељена у три рудине, у три згона, или ако је претежни дио државине (посједа) расцјепкан на тако малене честице, да их није можно обрађивати с примјеном користи.

У првом случају **а)** нема **утока** против

нава за комасацију. Код сувласништва одлучују они, који по размјеру својих дијелова имају више него други, а ако је половина за комасацију, а половина против ње, онда је одлучан глас оних, који су присталице комасације. За задруге има право гласа кућни господар.

Томе рочишту треба да дође сваки позвани учесник или да пошаље мјесто себе пуномоћника с *нарочитом писменом пуномоћи*, јер ће се иначе држати, да привољује комасацији.

Област (подручје) комасације се обично

Српкиње из солунског вилајета.

одлуке комасацијоног повјеренства, којом допушта и одређује извођење комасације, док у другом случају б) могу противници комасације ставити за 14 дана уток кр. земаљском комасацијоном повјеренству.

Да ли постоје потребни услови за комасацију, то мора утврдити комасацијони повјереник у засебној расправи, у којој ће учесници гласовати, да ли пристају или не на комасацију. Државина (посјед) земљишних заједница и имовних опћина се увијек безусловно срачу-

протеже на земље једног хатара, али могу се комасирати и поједине рудине истог хатара, ако су омеђашене природним границама као што су потоци, горе, шуме, *јарци*, путеви. Изузетно може комасација обухваћати и више сусједних хатарева.

Предметом комасације су: 1) оранице, ливаде, пашњаци, ледине без разлике, да ли су засађене или ограђене дрвећем; 2) прогони за марву, путеви, *јарци* и пуста земљишта; 3) омање шумске честице, шикаре, лугови или друге че-

стице, одређене за пошумљивање, које осамљене леже међу земљиштима, поменути под 1, и 2, или сежу у та земљишта, ако се јавној опћој користи не противи, што ће се оне трајно употребити за друге намјене, а не за подизање шуме, те ако ће се тако олакшати комасација.

Без нарочите приволе власника не смију се повући у комасацију: 1) куће, кућишта и земљишта, спојена с кућиштем; 2) градилишта или складишта; 3) кућни вртови, паркови, воћњаци и виногради; 4) поља, ливаде и колосјеци, *ако су господарском припадности винограда*; 5) земљишта на кршевитом тлу, ограђена зидом (громачом); 6) рибњаци и воде, које су од особите користи за господарство; 7) творнице, каменоломи, за тим честице, гдје има слатина; јаме, из којих се добива шљунак, глина и пијесак; мјеста гдје се копа руда, вапненац, шкриљевац или садра, док се ради у тим јамама и на тим мјестима; 8) земљишта, гдје има рудних врела и 9) *праве шуме*.

У врло ријетким случајевима, ако то тражи претежна господарека корист, могу се изузетно и против воље власника повући у комасацију куће и друге зграде *изван села*, али само под условом, *да се власник одштети преложењем куће или зграде у нарави или у новцу*.

Исто се тако могу изузетно повући у комасацију земљишта, поменута горе под тачком 3, 4 и 5, изузевши једино кућне вртове и паркове, *али за њих мора нови власник дати нарочиту одштету*.

Власници кућишта, земљишта, спојених с кућиштем, кућних вртова и паркова морају трпјети, да се *међашне црте* њихових честица исправе према комасацијоној основи.

Гавра Копенол.

Смиље.

Зло ти поље које нема биља.
А жалосно које нема смиља.
Биље беру бабе рањенику,
А дјевојке смиље вјеренику.
Тешко оном коме беру биље!
Благо оном коме носе смиље!
Смиље има брата рузмарина,
А рузмарин сватове сазива.

„Снохватице“ Змајовине.

За „Српско Коло“.

У овом броју имамо такођер забиљежити лијеп број пријатеља „Српскога Кола“, који се заузимљу својски, да се оно што више рашири у народу српском, међу Србима ратарима.

Тако је Митровачка Штедионица послала К 480 као претплату за 2 претплатника, г. Драган Приби-

ћевић из Јаворња К 480 такођер за двојицу. Г. Коста Поповић из Мирковаца послао је даље К 12 као годишњу претплату за 10 скупљених претплатника. Један пријатељ „Српскога Кола“ из Чаглића послао је К 1440 као годишњу претплату за 6 скупљених претплатника. Читаоцима „Српскога Кола“ познато је од прије, да је г. Симо Матијевић из Крњака већ скупио лијеп број претплатника за „Српско Коло“, па је сад опет послао управи нашег листа К 12 као годишњу претплату за 5 нових претплатника. Србин радник Јово Бабић ради са неколико својих другова у Ардингу у Штајерској, па је међу њима скупио 4 претплатника за „Српско Коло“. Г. Илија М. Поповић учитељски приправник у Пакрацу, бавећи се преко ферија о Ускресу у Човића Пољу скупио је тамо 4 претплатника. Преч. г. Душан Кнежевић парох у Карловцу послао је К 2 као мјесечну претплату за 10 примјерака „Српскога Кола“, који се шаљу у Шегестин и Шаканлије сиромашним Србима ратарима.

Хајдук Вељко.

Ој крајино, јуначка хаљино;
Неготине, ћерћели кошуљо
На јунаку, на делији Вељку, —
Он се тобом, ти се њиме дичиш.
Он не чека да му Турци дођу, —
Јуришање њему даровање;
Из ненада грђе Турчин страда
Кад се Вељко са јуриша врати
Он истреса из чепкен-рукава,
Из јелека, око срца свога,
Трњинице, пушчане дарове,
Чиме су га даривали Турци.
Пита Стана: колко имаш рана?
— „Немам, Стано, рана од Турака,
Већ ја имам рана од Србаља
Без помоћи стрмо ћемо поћи.
Злоба злоби док ми не докоби.“

„Снохватице“ Змајовине.

Шта се збива у нас и у свијету.

Скупштина српске самосталне странке. У петак 13. (26.) маја одржана је у Загребу скупштина српске самосталне странке, на којој је било 75 изасланика са одржаних народних скупштина и поузданичких састанака. На скупштини је било изасланика из свијех крајева у Хрватској и Славонији, а особито је био лијеп број Срба ратара из Лике, Баније, Славоније и Сријема. Скупштину је отворио у 9^{1/2} часова предсједник странке г. др. Богдан Медаковић говором, у ком је разложио, како је постала српска самостална странка, како се даље развијала и како данас стоји. Затијем је тајник странке главни уредник „Новог Србобрана“, г. Светозар Прибићевић извијестио скупштину о

Ураду Средишњег Одбора странке, што је скупштина узела с одобрењем на знање. Послије тога се расправљало о политичком положају у земљи, те су донесене ове одлуке:

Српска самостална странка, водећи рачуна о запостављености српскога народа у Хрватској и Славонији, узимајући у обзир неодложну потребу политичких и друштвених реформа (нових уредаба) у демократском (слободоумном, народном) духу и осјећајући горко подређени положај наше отаџбине према савезној краљевини Угарској, одлучује, да ће код идућих општих избора за сабор краљевине Хрватске и Славоније активно (живо) ступити у изборну борбу против данашњег режима (владе) у Хрватској и Славонији. Гледајући у концентрацији (уједињењу) народне српске снаге једину залогу за успјех српских тежња, прихваћа српска народна самостална странка у начелу понуђени изборни споразум са српском народном радикалном странком у Хрватској и Славонији. А знајући, да у борби с режимом може имати успјеха само сједињена снага Срба и Хрвата, одазваће се српска самост. странка, ако буде позвана, на изборну коалицију (удружење) с оним хрватским странкама, које се у својим погледима на српско питање буду руководиле тежњом за споразумом са Србима.

Средишњи Одбор српске народне самосталне странке овлаштен је, да у смислу ових начела поведе изборну акцију (рад), а и да преговара о изборном споразуму с осталим странкама. Одлуке његове сматрају се као обавезне за све органе и чланове српске народне самосталне странке, те се од ових очекује, да ће их изводити, руководећи се обзирима страначке дисциплине (послушности) и родољубном преданошћу страначком програму.

Иза тога су претресена правила, којих ће се у будуће држати главна скупштина странке, Средишњи Одбор, извршни одбори и сви чланови странке. Послије тога је обављен избор Средишњег Одбора странке, у који су изабрани ови: Пајо Обрадовић парох из Небљува, Ђуро Мишчевић трговац из Ловинца, Петар Крајновић, парох из Госпића, Миле Кнежевић трговац из Бунића, Стеван Калембер трговац из Коренице, Петар Орлић трговац из Петрова Села, Милан Маџарац умировљени капетан из Шибина, Никола Меанџија ратар из Мајских Пољана, Родољуб Пајић парох из Петриње, Павле Драгић парох из Блиње, Перо Бекић трговац из Двора, Др. Богдан Медаковић адвокат из Загреба, Светозар Прибићевић главни уредник „Новог Србобрана“ из Загреба, Јован Бањанин одговорни уредник „Новог Србобрана“ из Загреба, Лазар Бачић трговац из Јасеновца, Михајло Медаковић парох из

Јасеновца, Др. Петар Белобрк адвокат из Беловара, Михајло Соларић парох из Вел. Писанице, Вељко Лукић парох из Борове, Панта Бикички парох из Вел. Бастаја, Никола Шумоња управитељ српске учитељске школе из Пакраца, Ваца Муачевић велики посједник из Осијека, др. Лаза Николић адвокат из Вуковара, Влада Обрадовић парох из Адашеваца и др. Милош Мојић лекар из Митровице.

На крају је ратар Леонтије Врховац предложио, да се скупљају прилози за споменик Павлу Јовановићу, и за српску автономну школу у Загребу. Ријешено је да Средишњи Одбор узме ту ствар у своје руке.

Затијем је предеједник закључио скупштину, која му је клицала бурно: Живио! Милота је било гледати ове избранике народне на овој скупштини како се братски, једнодушно и од срца савјетују, договарају о народним стварима и народном бољитку. Дај Боже, да се испуне све њихове тежње и намјере!

Министарство у Угарској. Све досад још није састављено министарство у Угарској. Изгледало је напошљетку, да ће саставити министарство барон Фејервари, кому је краљ повјерио да састави министарство. Но нико, кога је Фејервари понудио с министарском столицом, није се хтио примити. Ово је доказ родољубивости мађарског друштва, јер оно не ће наметнути министара, него народне људе за министре.

Распуштање скупштине у Србији. Влада, којој на челу стоји министар председник Пашић, поднела је своју оставку, коју је краљ Петар, након дугих преговора са свима знатнијим политичарима, најзад прихватио. Влада Пашићева пала је због тога, што млађи, тако звани, самостални радикали нису хтели пристати на државни зајам у Француској од 40 милијуна за нове топове и железнице. Старији радикали нису имали у скупштини већине, јер су устали против њих млађи самостални радикали, који су их дотле помагали, а осим тога су против Пашића у опозицији либерали и националисте, двије опозиционе странке у Србији, које нису јаке, али са самосталним радикалима чине већину.

И тако је морало доћи до распуштања скупштине. Али Пашићева влада неће провести избора, како би по правилу требало, него је краљ позвао самосталне радикале, да они проведу изборе за нову скупштину, који ће бити 10. јула. Самостални радикали саставили су владу већином из млађих људи, а да ли ће добити они или старији радикали већину посланика на изборима, то се не зна. По свој прилици победиће старији радикали, и ако не великом већином.

Главно је то, да је зајам одгођен и Србија ће чекати неколико месеци да добије нове топове. У ово мутно време то је за Србију велика штета.

Осечкиња девојка.

Беседила цура из Осека.

„Дај ми, боже, девоват' до века!
Док девујем донде и царујем, —
Девојке су круном крунисане,
А жене су ликом опасане.“

— Ал не прође ни година дана:
Осечкињи круна додијала
Пак је дала за рибара плава
Који нема ни дуката злата,
Само има мрежу од канапа:
Њоме лови рибу на поворку, —
А данаске улови девојку.

„Снохватице“ Змајовине.

Различне вијести.

Србин ратар за „Српско Коло“. Овај пут биљежимо такођер лијеп примјер, како се и Србин ратар заузимље за свој лист „Српско Коло“. То је Србин ратар Марко Војновић из Славског Поља код Вргина Моста. Он је послао управи „Српскога Кола“ К 240 као претплату на по године за 2 „Српска Кола“. Када би сваки Србин ратар, који је претплатник „Српскога Кола“, нашао још међу својима пријатељима и познаницима само једног претплатника за „Српско Коло“, како би силно на једном порастао број његових претплатника. Надамо се, да ће Срби ратари и наши претплатници то и учинити, јер кад раде на добро свога листа, који их на све добро и поштено упућује, раде и за себе. Жељели бисмо дакле, да у идућем броју „Српскога Кола“ забиљежимо више овакијех лијепих примјера.

Српска Штедионица у Плашком за „Српско Коло“. Већ смо донијели, како су удбинска и грачка штедионица притекле у помоћ „Српском Колу“ својим прилозима, а сада јављамо својим читаоцима, да је и Српска Штедионица у Плашком послала управи нашег листа К 40 као свој прилог према закључку своје главне скупштине. Ово је знатна помоћ нашем листу, чија је претплата тако мала. Управа „Српскога Кола“ због тога лијепо захваљује Српској Штедионици у Плашком на овом њезином прилогу, па моле и остале српске новчане заводе, да се овакијем прилозима сјете народног листа „Српскога Кола“. Ми се поуздано надамо, да ће се они и одазвати овој молби и даће сваки по својој снази приложити свој дарак за народну ствар.

Српска земљорадничка (ратарска) задруга у Петрову Селу (личком) за „Српско Коло“. Уредништво нашега листа добило је од Централне Касе Српских Привредних Задруга у Загребу ово писмо: „Част нам је извијестити Вас, да смо Вам данас према наређењу Српске Земљорадничке (ратарске) Задруге у Петрову Селу (личком) дозначили преко Српске Банке К 10 као припомоћ исте задруге „Српском Колу“ према рјешењу главне скупштине ове задруге од 1. маја.“ — Петровоселска задруга прва је ево од свијех наших земљорадничких (ратарских) задруга, која се својим прилогом сјетила „Српскога Кола“, што јој нека служи на дику и част. Наше задруге у Лици сиромашне су и још у почетку почетка свога рада, па ево прилажу за лист Срба ратара. Надамо се, да ће онда наше јаче и старије задруге у Славонији, Сријему, Бачкој и Банату такођер

учинити што за „Српско Коло“. Свака нека учини колико може, а „Српском Колу“ биће то велика помоћ. У то име нека је срећан почетак!

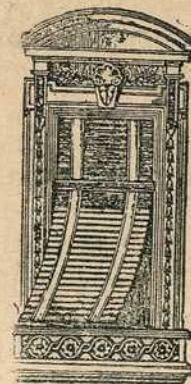
Нове Српске Земљорадничке (ратарске) Задруге. Основана је и одлуком кр. судбеног стола у Петрињи од 22. априла 1905. потврђена Српска Земљорадничка (ратарска) Задруга у Блинском Куту (удружење са неограниченом одговорношћу). Сад је у Банији свега 25 српских земљорадничких (ратарских) задруга.

Даље је основана и одлуком кр. котарског суда у Новој Градишци од 28. априла 1905. потврђена Српска Земљорадничка (ратарска) Задруга у Дубовцу (удружење са неограниченом одговорношћу). Сад у Славонији има свега 29 српских земљорадничких (ратарских) задруга.

Дужницима „Српскога Кола“.

У овом броју морамо опет опоменути дужнике „Српскога Кола“, који су заборавили да обнове претплату. Како то све слабо помаже, то ће сваки дужник добити писмо, у ком ће му бити јављено, колико дугује за претплату. Надамо се, да ће онда сваки наш дужник, када сазна тако, колико је дужан, дуг свој намирити, па да тако уштеди и себи и нама сваких даљих неприлика.

Уредништво и управа „Српског Кола“.

Фабрика
жалузија,
ролета,
дрвених
и жељезних
завојних
напака

Г. СКРБИЋ

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине
фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—24